

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 263/09-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti S., spol. s r. o., S., spoločnosti S., s. r. o., P., a Ing. J. H., K., zastúpených advokátom JUDr. M. T., K., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajskej prokuratúry v Košiciach č. k. 1/1 KPt 832/07-20 z 9. júla 2008 a opatrením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. XV/2 Pz 97/08-6 z 20. augusta 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti S., spol. s r. o., S., s. r. o., a Ing. J. H., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. októbra 2008 doručená sťažnosť spoločnosti S., spol. s r. o., spoločnosti S., s. r. o., a Ing. J. H. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“)

č. k. 1/1 KPt 832/07-20 z 9. júla 2008 a opatrením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. XV/2 Pz 97/08-6 z 20. augusta 2008.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovatelia sú v trestnej veci vedenej Okresným riaditeľstvom Policajného zboru, Úradom justičnej a kriminálnej polície K. (ďalej len „OR PZ“) pod sp. zn. ORP-465/OEK-K2-2006 proti obvinenému Ing. T. N. v postavení poškodených. Uznesením OR PZ sp. zn. ORP-465/OEK-K2-2006 z 25. mája 2006 bolo podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) proti Ing. N. začaté trestné stíhanie vo veci trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 256a ods. 1 a 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a 23. novembra 2006 mu bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie. V súčasnosti je vec vedená pod sp. zn. ČVS: ORP-764/4-OJP-KE-2007.

Okresná prokuratúra K. (ďalej len „okresná prokuratúra“) uznesením č. k. 1 Pv 763/06-87 z 12. mája 2008 trestné stíhanie proti obvinenému zastavila. Sťažovatelia podali proti predmetnému uzneseniu 19. mája 2008 sťažnosť, o ktorej rozhodla krajská prokuratúra uznesením č. k. 1/1 KPt 832/07-20 z 9. júla 2008 tak, že sťažnosť sťažovateľov zamietla.

Ďalšie opakované podnety sťažovateľov s návrhmi na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní z 15. júla 2008, 16. júla 2008 a 17. júla 2008 adresované generálnej prokuratúre boli opatrením generálnej prokuratúry č. k. XV/2 Pz 97/08-6 z 20. augusta 2008 odložené ako nedôvodné.

Z obsahu podanej sťažnosti vyplýva nesúhlasné stanovisko sťažovateľov s tým, ako krajská prokuratúra a následne generálna prokuratúra v posudzovanej veci postupovali a rozhodli. Sťažovatelia sú toho názoru, že orgány prokuratúry pochybili, keď svojím konaním, resp. nedostatočným zistením skutkového stavu v dôsledku nevykonania navrhnutých dôkazov porušili právo rovnosti strán a rovnosti zbraní tým, že im odopreli právo na osobnú účasť pri vyšetrovacích úkonoch, v čom videli porušenie svojho

základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovatelia sa na základe uvedeného domáhali, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti v náleze vyslovil porušenie označených základných práv a priznal im náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré inak bližšie

neodôvodnili, uznesením krajskej prokuratúry a opatrením generálnej prokuratúry ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že nie je súčasťou sústavy orgánov činných v trestnom konaní, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý okrem iného rozhoduje o sťažnostiach namietajúcich porušenie základných práv alebo slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Cieľom uplatňovania tejto právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmavanie, či v konaní pred týmito orgánmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody sťažovateľa zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis napr. III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že súčasťou práva na právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je oprávnenie „každého“, aby na základe jeho návrhu (oznámenia, podnetu) bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu či vydať záväzný pokyn na začatie trestného stíhania, alebo zabezpečiť mu osobnú účasť na úkonoch

trestného konania. Takéto základné právo „každého“ nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku, prípadne v zákone č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) (mutatis mutandis I. ÚS 64/96, II. ÚS 42/00, III. ÚS 278/06).

Z uvedeného vyplýva, že nikto nemá právny nárok a ani ústavnoprávny nárok na to, aby jeho podaniu (v prípade sťažovateľov trestnému oznámeniu, podnetu adresovanému krajskej prokuratúre a následne opakovanému podnetu adresovanému generálnej prokuratúre) bolo vyhovené. Ak dôkazy, ktoré boli vykonané v predchádzajúcom konaní, nedávajú dostatočný podklad na začatie trestného stíhania alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nie je ani krajská prokuratúra, ani generálna prokuratúra povinná využiť „existujúce a efektívne prostriedky“, ktoré majú podľa zákona o prokuratúre k dispozícii (v danom prípade záväzný pokyn adresovaný nižším zložkám prokuratúry či vlastné uznesenie o opätovnom začatí trestného stíhania) na to, aby rozhodli o (opätovnom) začatí trestného stíhania v predmetnej veci. Sťažovatelia ako oznamovatelia trestného činu a v nadväznosti na to ako osoby, ktoré podali podnet krajskej prokuratúre a opakovaný podnet generálnej prokuratúre, majú zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s ich podaniami krajská prokuratúra riadne zaoberala. Nemajú však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal ich predstave (mutatis mutandis II. ÚS 88/99).

Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že naša ústava negarantuje nikomu „právo na trestné stíhanie iného“. V rámci nášho právneho poriadku trestné oznámenie nemá charakter nástroja na ochranu subjektívneho práva fyzickej osoby či právnickej osoby. Z uvedeného vyplýva, že postupom orgánov činných v trestnom konaní pri vyhodnocovaní trestných oznámení ani nadväzujúcimi rozhodnutiami nemožno zasiahnuť do ústavným poriadkom chránených základných práv oznamovateľov. V zásade ide iba o formu účasti občanov pri presadzovaní verejného záujmu na potlačovaní kriminality. Z tejto pomoci fyzických osôb a právnických osôb orgánom verejnej moci k náležitému zisťovaniu trestných činov a ku spravodlivému potrestaniu ich páchatel'ov nemožno žiadnym spôsobom odvodzovať aktívnu legitimáciu fyzických a právnických osôb na začínanie trestného stíhania proti inému.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že vybavením sťažnosti sťažovateľov z 19. mája 2008 uznesením krajskej prokuratúry č. k. 1/1 KPt 832/07-20 z 9. júla 2008 a opatrením generálnej prokuratúry č. k. XV/2 Pz 97/08-6 z 20. augusta 2008, v ktorom uvedené zložky prokuratúry vyjadrili svoje závery k prešetreniu podnetu sťažovateľov jeho odložením a riadnym odôvodnením, nemohlo dôjsť k porušeniu ich označených základných práv podľa ústavy, a preto ústavný súd v tejto časti sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ďalšej časti sťažnosti, v ktorej sťažovatelia namietali porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie napadnutými rozhodnutiami prokuratúry, ústavný súd tiež nevyhovel z dôvodu, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom (m. m. III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09 atď.).

Ktorákoľvek zložka prokuratúry v trestnom konaní nemá postavenie súdneho orgánu a jej akékoľvek rozhodnutie nie je súdnym rozhodnutím v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nevzťahujú sa naň preto ani požiadavky vyplývajúce z práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré vyvodila judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2009